

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY:

- Ústava ČR (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.)
- ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o zřízení vyšších územních samosprávných celků, ve znění p. p.
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění p. p.
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění p. p.
- zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění p. p.
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění p. p.
- zákon č. 491/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění p. p.
- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění p. p.
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění p. p.
- zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění p. p.

ÚSTAVNÍ ZÁKLADY ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

Čl. 8 Ústavy ČR: *Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.*

Hlava sedmá Ústavy ČR – Územní samospráva (čl. 99 – 105):

Česká republika se člení na **obce**, které jsou **základními** územními samosprávnými celky, a **kraje**, které jsou **vyššími** územními samosprávnými celky. Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají **právo na samosprávu**. Zákon stanoví, kdy jsou **správními obvody**. Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku. Vytvořit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem. Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem. **Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi**, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Funkční období **zastupitelstva** je čtyřleté. Zákon stanoví, za jakých podmínek se vyhlásí nové volby zastupitelstva před uplynutím jeho funkčního období. Působnost zastupitelstev může být stanovena jen zákonem. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku. Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

SYSTEMATIKA ZÁKONA O OBCÍCH

ČÁST PRVNÍ – OBECNÍ ZŘÍZENÍ (§ 1 – 146)

Hlava I – Obecná ustanovení (§ 1 – 34a)

Hlava II – Samostatná působnost obce (§ 35 – 60)

Hlava III – Přenesená působnost (§ 61 – 66c)

Hlava IV – Orgány obce (§ 67 – 111)

Hlava V – Orgány zastupitelstva obce a rady obce (§ 117 – 122)

Hlava VI – Dozor (§ 123 – 128)

Hlava VII – Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti (§ 129 – 129c)

Hlava VIII – Statutární města (§ 130 – 146)

ČÁST DRUHÁ – USTANOVENÍ SPOLEČNÁ A PŘECHODNÁ (§ 147 – 152)

ČÁST TŘETÍ – ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ (§ 153 – 155)

SYSTEMATIKA ZÁKONA O KRAJÍCH

Hlava I	Obecná ustanovení	§ 1 - 13
Hlava III	Působnost kraje	§ 14 - 30
Hlava IV	Orgány kraje	§ 31 - 70a
Hlava V	Orgány zastupitelstva a rady	§ 76 - 80
Hlava VI	Dozor	§ 81 - 85
Hlava VII	Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti	§ 86 - 89
Hlava VIII	Vztah ministerstev a vlády k územním samosprávným celkům	§ 92 - 93
Hlava IX	Ustanovení společná, přechodná a závěrečná	§ 94 - 99

CHARAKTERISTIKA OBCE:

- základní územní samosprávné **společenství** občanů,
- **základní jednotka** územní samosprávy,
- **veřejnoprávní korporace** (nestátní subjekty, právnícké osoby veřejného práva; společenství osob spojených společnými cíli při realizaci veřejných zájmů, jež je státem schváleno a jemuž je přiznána právní subjektivita; zřizují se, resp. jejich právní postavení se zakládá zákonem)
- podstatu obce charakterizují **3 hlavní znaky**:
 - územní základ, tzn. vlastní **území** obce
 - osobní základ, tzn. existence **občanů** obce
 - věcný základ, tzn. výkon **působnosti** obce

CHARAKTERISTIKA KRAJE

- vyšší jednotka územní samosprávy

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů:

§ 1: Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu.

§ 2: Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.

- územní samosprávné společenství občanů,
- veřejnoprávní korporace, právnická osoba veřejného práva,
- vlastní majetek, hospodaří podle schváleného rozpočtu,
- pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů
- zakládá a zřizuje právnické osoby a organizační složky
- vydává právní předpisy kraje (*obecně závazné vyhlášky a nařízení kraje*)

OBEC → MĚSTO → MĚSTYS

OBEC:

základní jednotka územní samosprávy

MĚSTO:

- obec, která byla městem ke dni nabytí účinnosti zákona
- obec, která má alespoň 3000 obyvatel, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády
- obec, která byla městem před 17. 5. 1954, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády

MĚSTYS:

- obec, která byla městysem před 17. 5 1954, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády
- obec, u které tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNI OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

STATUTÁRNÍ MĚSTO

zákon umožňuje **převést určitý výkon působnosti** na městské obvody/městské části – **statutem**, který má podle zákona např. obsahovat:

- výčet obvodů/částí a vymezení jejich území,
- vymezení pravomocí orgánů města a orgánů obvodů/částí
- majetek města, který se svěřuje obvodům/částem a rozsah oprávnění s ním nakládat
- rozsah oprávnění obvodů/částí zakládat, zřizovat a rušit právnícké osoby a organizační složky

.....

- orgány statutárního města – namísto starosty a obecního úřadu se užívá označení – primátor, magistrát; ostatní označení orgánů je stejné jako u měst.

OBČANÉ OBCE

- fyzická osoba, státní občan ČR, přihlášen k trvalému pobytu **v obci**
- občan obce, který dosáhl 18 let, má právo zejména:
 - volit a být volen do zastupitelstva obce
 - hlasovat v místním referendu
 - vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce své stanovisko
 - nahlížet do rozpočtu a závěrečného účtu obce a do zápisů (zastupitelstvo) a usnesení (zastupitelstvo, rada, výbory, komise), pořizovat výpisy
 - podávat podněty (lhůta k vyřízení nejdéle 60 dnů, u zastupitelstva nejdéle 90 dnů)
- oprávnění občana obce má i fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, je cizím státním občanem a je v obci hlášena k trvalému pobytu, stanoví-li tak mezinárodní smlouva
- určitá oprávnění mají rovněž fyzické osoby vlastníci na území obce nemovitost

OBČANÉ KRAJE

- fyzická osoba, státní občan ČR, přihlášen k trvalému pobytu v některé obci nebo na území vojenského újezdu **v územním obvodu kraje**
- **občan kraje, který dosáhl 18 let, má dle § 12 zákona právo zejména:**
 - ✓ volit a být volen do zastupitelstva kraje
 - ✓ vyjadřovat na zasedání zastupitelstva kraje svá stanoviska
 - ✓ nahlížet do rozpočtu a závěrečného účtu kraje a do zápisů (zastupitelstvo) a usnesení (zastupitelstvo, rada, výbory, komise), pořizovat výpisy
 - ✓ podávat podněty (lhůta k vyřízení nejdéle 60 dnů, u zastupitelstva nejdéle 90 dnů)
 - ✓ hlasovat v krajském referendu
- tato oprávnění mají rovněž fyzické osoby starší 18 let vlastníci na území kraje nemovitost (*mimo práva volit a být volen do zastupitelstva a hlasovat v krajském referendu - srov. § 12 odst. 3*).

PŮSOBNOST OBCE

V ČR se uplatňuje **smíšený model veřejné správy** – orgány veřejné správy (ÚSC) vykonávají jak samosprávu (samostatnou působnost), tak státní správu (přenesenou působnost)

Samostatná – věci v zájmu obce a jejích občanů.

Přenesená – svěřený výkon státní správy.

Nestanoví-li zákon, že jde o přenesenou působnost obce, platí, že jde vždy o působnost samostatnou!

Proč rozlišovat samostatnou a přenesenou působností?

- vázanost orgánů obce při výkonu působnosti
- příslušnost k provedení kontroly a dozoru
- možnosti převodu působnosti
- poskytování příspěvku na výkon státní správy aj.

SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST OBCE

- věci v zájmu obce a jejích občanů
- obec se při jejím výkonu řídí:
 - zákonem (při vydávání OZV) a
 - také jinými právními předpisy vydanými na základě zákona (ostatní záležitosti)
- hospodaření obce (zákon stanoví základní zásady)
 - účelné a hospodárné využívání majetku obce, péče o jeho zachování a rozvoj
 - ochrana majetku před zničením, odcizením, zneužitím, např. povinnost uplatňovat náhradu škody
 - zákaz ručení za závazky fyzických nebo právnických osob (s výjimkami), sankce neplatnosti
 - zveřejnění záměru při nakládání s nemovitým majetkem (převody, nájmy)
 - doložka osvědčující právní úkon obce, neplatnost právních jednání
 - sestavení rozpočtu a hospodaření podle něj
 - přezkoumání hospodaření obce

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNI OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

SPOLUPRÁCE OBCÍ

obce – mají právo být členy **dobrovolného svazku obcí** za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů; svazek je právníkou osobou, zapisuje se do rejstříku, který vede krajský úřad

Předmětem činnosti svazku obcí mohou být zejména

- úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,
- zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,
- zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,
- úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,
- provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,
- správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

PŘENESENÁ PŮSOBNOST OBCE

- svěřený výkon státní správy
- vykonává:
 - ✓ obecní úřad
 - ✓ zvláštní orgán
 - ✓ komise rady obce
- obec se při jejím výkonu řídí:
 - ✓ zákony a jinými právními předpisy (při vydávání nařízení) a
 - ✓ v ostatních případech též
 1. usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů
 2. opatřeními přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti
- podle rozsahu výkonu přenesené působnosti rozlišujeme:
 - ✓ obce (*obce I*)
 - ✓ obce s pověřeným obecním úřadem (*obce II*)
 - ✓ obce s rozšířenou působností (*obce III, ORP*)
 - ✓ obce s matričními/stavebními úřady

PŮSOBNOST KRAJE

SAMOSTATNÁ

= věci v zájmu kraje a jeho občanů

PŘENESENÁ

= svěřený výkon státní správy

Nestanoví-li zákon, že jde o přenesenou působnost kraje, platí, že jde vždy o působnost samostatnou (§ 4).

Obdobně jako u obcí, jen mezi kraji nejsou rozdíly v rozsahu výkonu přenesené působnosti (neexistují tedy žádné kategorie krajů)

SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST KRAJE

- věci v zájmu kraje a jeho občanů
- kraj se při jejím výkonu řídí zákonem (při vydávání OZV) a také jinými právními předpisy vydanými na základě zákona (ostatní záležitosti)
- patří sem **hospodaření kraje**:
 - zejm. § 17 – § 23 zákona o krajích (nejen tam – i další ust. a předpisy –zákon č. 248/2000 Sb., zákon č. 250/2000 Sb., NOZ),
 - využívání majetku kraje, péče o zachování a rozvoj,
 - ochrana majetku před zničením, odcizením, zneužitím, uplatňovat např. náhradu škody,
 - zákaz ručení za závazky fyzických nebo právnických osob (s výjimkami), sankce neplatnosti,
 - zveřejnění záměru při nakládání s nemovitým majetkem (převody, nájmy) 30 dnů na úřední desce, sankce neplatnosti,
 - doložka osvědčující právní jednání kraje,
 - neplatnost právních jednání, které vyžadují schválení zastupitelstvem nebo radou, bez jejich předchozího schválení,
 - přezkoumání hospodaření kraje - hospodaření kraje přezkoumává Ministerstvo financí – obce mají možnost volby mezi auditorem a krajským úřadem – cca 70% obcí volí krajský úřad.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNI OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

PŘEVOD PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI OBCE

- **veřejnoprávní smlouvy**
 - písemná forma
 - souhlas příslušného orgánu (KÚ, MV)
 - povinnost zveřejnění (úřední deska, Věstník)

- **rozhodnutí o převodu**
 - neplnění povinností (žádost)
 - rozhodnutí příslušného orgánu (KÚ, MV)
 - povinnost zveřejnění

PRÁVNÍ PŘEDPISY OBCE/KRAJE

1. obecně závazné vyhlášky

- vydávané **v samostatné působnosti**
- vydává zastupitelstvo obce

2. nařízení

- vydávaná **v přenesené působnosti**
- vydává rada obce (v obcích, kde se rada obce nevolí, je vydává zastupitelstvo obce)
- na základě zákonného zmocnění mohou nařízení pro svůj správní obvod vydávat také obce s rozšířenou působností

Povinnost obce zaslat obecně závaznou vyhlášku MV a nařízení obce KÚ.

MV – dozor nad OZV obcí (soulad se zákonem); výzva obci ke zjednání nápravy; náprava do 60 dnů nezjednána – MV pozastaví účinnost a stanoví lhůtu k nápravě; náprava nezjednána – MV návrh Ústavnímu soudu na zrušení.

KÚ – dozor nad nařízeními obcí (soulad se zákonem nebo jiným právním předpisem); výzva obci ke zjednání nápravy; náprava do 60 dnů nezjednána – KÚ pozastaví účinnost a stanoví lhůtu k nápravě; náprava nezjednána – ředitel KÚ návrh Ústavnímu soudu na zrušení.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNI OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

ORGÁNY OBCE

- ZASTUPITELSTVO OBCE
- RADA OBCE
- STAROSTA
- OBECNÍ ÚŘAD
- ZVLÁŠTNÍ ORGÁN ZŘÍZENÝ PODLE ZÁKONA
- **OBECNÍ POLICIE**
- **KOMISE RADY OBCE SE SVĚŘENÝM VÝKONEM STÁTNÍ SPRÁVY**

DĚLBA PRAVOMOCÍ PŘI VÝKONU SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI OBCE

VYHRAZENÁ PRAVOMOC

- ❖ zastupitelstva obce
- ❖ rady obce
- ❖ starosty

ORGÁNY KRAJE

- ZASTUPITELSTVO KRAJE
- RADA KRAJE
- HEJTMAN KRAJE
- KRAJSKÝ ÚŘAD
- ZVLÁŠTNÍ ORGÁN ZŘÍZENÝ PODLE ZÁKONA

DĚLBA PRAVOMOCÍ PŘI VÝKONU SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI KRAJE

- VYHRAZENÁ PRAVOMOC
 - zastupitelstva kraje,
 - rady kraje,
 - hejtmana kraje

ZASTUPITELSTVO OBCE

- podle počtu obyvatel obce má od 5 až do 55 členů
- pravomoci jsou uvedeny v § 84 a 85
- vykonává vyhrazené pravomoci - pouze provádění rozpočtových opatření může svěřit radě obce
- může si vyhradit další pravomoci (nejsou-li vyhrazeny radě)
- není-li rada obce, vykonává některé z pravomocí vyhrazených jinak radě
- rozhoduje o zrušení usnesení rady pozastavených starostou pro jejich nesprávnost
- zřizuje výbory

jednání zastupitelstva obce:

- ✓ veřejné
- ✓ schází se podle potřeby, nejméně jednou za 3 měsíce
- ✓ koná se v územním obvodu obce
- ✓ svolává a zpravidla řídí starosta, řídí se jednacím řádem
- ✓ k přijetí usnesení nutný souhlas nadpoloviční většiny všech členů
- ✓ informace o konání
- ✓ zápis

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNI OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

ZASTUPITELSTVO KRAJE

- nejvyšší orgán kraje, voleno z občanů kraje a občany kraje, 4 leté funkční období
- v MSK tvořeno 65 členy
 - do 600 000 obyvatel 45 členů – *ZLN, PLZ, KV, LIB, VYS, KH, PAR*
 - nad 600 000 do 900 000 obyvatel 55 členů – *OLM, JČ, ÚST*
 - nad 900 000 obyvatel 65 členů - *MSK, STČ, JMK*
- pravomoci jsou uvedeny zejména v § 35 a 36 zákona o krajích
- vykonává **vyhrazené pravomoci**, může si vyhradit další pravomoci (nejsou-li vyhrazeny radě - § 37)
- volí radu kraje (hejtmana, náměstký hejtmana a další členy rady), ukládá jim úkoly, stanoví počet uvolněných členů zastupitelstva, zřizuje výbory zastupitelstva kraje (MSK - 12) a volí jejich členy
- rozhoduje o zrušení usnesení rady pozastavených hejtmanem pro jejich nesprávnost (§ 35 odst. 3, § 62)
- volí zástupce kraje do výborů regionálních rad regionů soudržnosti

ZASTUPITELSTVO KRAJE – JEDNÁNÍ

▪ zasedání zastupitelstva kraje:

- ✓ veřejné,
- ✓ schází se podle potřeby, nejméně jednou za 3 měsíce,
- ✓ svolává a zpravidla řídí hejtman kraje,
- ✓ krajský úřad zveřejňuje informace o místě a době konání a navrženém programu 10 dnů předem (*výklad 10x24 hod.*),
- ✓ řídí se jednacím řádem,
- ✓ podmínkou hlasování je přítomnost nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva,
- ✓ k přijetí usnesení nutný souhlas nadpoloviční většiny všech členů,
- ✓ *zápis – po jeho podepsání hejtmanem kraje a zvolenými ověřovateli je uložen k nahlédnutí na POR a upravená verze zveřejněna na webu,*
- ✓ *přímé přenosy a záznamy ze zasedání a materiály pro zasedání na webu kraje – od září 2013*

RADA OBCE

- pravomoci jsou uvedeny v § 102
- zabezpečuje rozhodování ve věcech v samostatné působnosti, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo nevyhradilo
- nemůže svěřit starostovi ani obecnímu úřadu pravomoci podle § 102 odst. 2, s výjimkou:
 - ukládání pokut ve věcech samostatné působnosti
 - uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce
- v obcích, kde se rada nevolí, vykonává její pravomoc starosta - s výjimkami stanovenými zákonem
- zřizuje komise
- stanoví rozdělení pravomocí v obecním úřadu, schvaluje organizační řád

Jednání rady obce:

- neveřejné
- schází se podle potřeby
- řídí se jednacím řádem
- k přijetí usnesení nutný souhlas nadpoloviční většiny všech členů
- zápis

RADA KRAJE

- výkonný orgán kraje v samostatné působnosti, volena zastupitelstvem,
- do/nad 600 000 obyvatel 9/11 členů RK,
- v MSK je tvořena 11 členy – hejtman kraje, 7 náměstků hejtmana a 3 další členové rady,
- pravomoci jsou uvedeny zejména v § 59 zákona o krajích,
- zabezpečuje rozhodování ve věcech v samostatné působnosti, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu kraje nebo pokud si je zastupitelstvo nevyhradilo - § 59 odst. 3,
- zřizuje komise rady kraje a volí jejich členy,
- některé z pravomocí může rada kraje podle § 59 odst. 4 svěřit hejtmanovi kraje nebo krajskému úřadu,
- ukládá krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontroluje jejich plnění.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNI OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

RADA KRAJE – JEDNÁNÍ

- schůze rady kraje:
 - neveřejné,
 - schází se podle potřeby (v MSK zpravidla 1x za dva týdny, nelze korespondenčně),
 - k přijetí usnesení nutný souhlas nadpoloviční většiny všech členů,
 - zápis - podepisuje hejtman kraje nebo náměstek hejtmana spolu s ověřovateli; do 10 dnů; musí být uložen u krajského úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva; o námitkách člena rady proti zápisu rozhoduje nejbližší schůze rady,
 - připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva kraje,
 - v souladu se schváleným jednacím řádem,
 - specifikum - výkon působnosti valné hromady jako jediného akcionáře a. s., resp. společníka obchodní společnosti.

ORGÁNY ZASTUPITELSTVA A RADY OBCE

Zastupitelstvo obce

- zřizuje výbory
- ✓ iniciativní a kontrolní orgány ZO
- ✓ předsedou výboru je vždy člen ZO (výjimka – osadní výbor)
- ✓ povinně se zřizuje vždy výbor kontrolní a výbor finanční (v případě naplnění zákonných podmínek i *výbor pro národnostní menšiny*)

Rada obce

- zřizuje komise
- ✓ iniciativní a poradní orgány RO

VÝBORY ZASTUPITELSTVA A KOMISE RADY KRAJE

Zastupitelstvo kraje

- zřizuje **výbory**
(iniciativní a kontrolní orgány ZK)
- § 76 a násl. ZoK
- vždy výbor finanční, výbor kontrolní a výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost
- při splnění zákonných podmínek i výbor pro národnostní menšiny
- vydává jednací řád výborů
(součástí JŘ ZK)

Rada kraje

- zřizuje **komise**
(iniciativní a poradní orgány RK)
- § 80 ZoK
- pro volební období 2012-2016 v MSK zřízeno 8 komisí
- vydala jednací řád komisí
(součástí JŘ RK)

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

STAROSTA OBCE

- pravomoci jsou uvedeny v § 103 a 104
- zastupuje obec navenek
- je v čele obecního úřadu

mezi jinými úkoly:

- jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu
 - odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce
 - rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce
 - zřizuje zvláštní orgány pro výkon přenesené působnosti
 - může pozastavit výkon usnesení rady obce
 - v obci, kde se nevolí rada obce, plní většinu jejích úkolů
 - v obci, kde není tajemník obecního úřadu, plní jeho úkoly
- zastupuje ho místostarosta
 - plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva obce a tajemníkovi obecního úřadu

HEJTMAN KRAJE

- pravomoci jsou uvedeny v § 61 a 62
- zastupuje kraj navenek (není ale statutárním orgánem kraje)
- mezi jinými úkoly:
 - jmenuje a odvolává po předchozím souhlasu ministra vnitra ředitele krajského úřadu; sankce neplatnosti,
 - odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření kraje,
 - zřizuje zvláštní orgány pro výkon přenesené působnosti,
 - může pozastavit výkon usnesení rady kraje, má-li za to že je nesprávné,
 - odpovídá za informování občanů o činnosti kraje,
 - podepisuje právní předpisy kraje (spolu s náměstkem hejtmána),
 - vykonává další úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti kraje svěřené mu zastupitelstvem, radou nebo zákonem.

HEJTMAN KRAJE

- zastupuje ho náměstek hejtmana
- plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva kraje a řediteli krajského úřadu – za tím účelem hejtman vydává „**pokyny**“, ve kterých ve vztahu k těmto osobám upravuje:
 - pracovní dobu,
 - pracovní cesty,
 - používání motorových vozidel ve vlastnictví kraje,
 - způsob čerpání dovolené na zotavenou,
 - organizaci a financování stravování,
 - bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
 - požární ochranu,
 - popř. další ustanovení.
- v povolebním mezidobí - dosavadní hejtman v období ode dne voleb do zastupitelstva do zvolení nového hejtmana nebo náměstka hejtmana vykonává pravomoci podle § 61; v tomto období vykonávají své pravomoci též dosavadní náměstci hejtmana a ostatní členové rady;
- organizuje integrovaný záchranný systém v kraji; koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události (zákon č. 239/2000 Sb.).

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

NÁMĚSTEK HEJTMANA KRAJE

- není orgánem kraje,
- je členem rady kraje, volen zastupitelstvem kraje,
- zastupuje hejtmana v době nepřítomnosti a v době, kdy nevykonává funkci,
- zastupitelstvo rovněž stanoví pořadí, ve kterém náměstci hejtmana kraje zastupují a svěřilo náměstkům hejtmana kraje úkoly,
- činí za kraj úkony, ke kterým jsou ze zákona nebo na základě úkolu zastupitelstva, rady či pověření hejtmana kraje oprávněni, podepisují např.
 - smlouvy v jim svěřené oblasti,
 - právní předpisy kraje v jim svěřené oblasti,
 - platové dekrety ředitelům příspěvkových organizací kraje ,
 - dodatky zřizovacích listin příspěvkových organizací kraje,
 - zápis ze schůze rady či zasedání zastupitelstva.

OBECNÍ ÚŘAD

- plní úkoly v samostatné působnosti uložené zastupitelstvem nebo radou, pomáhá výborům a komisím
- vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí v působnosti jiného orgánu obce
- tvoří jej starosta, místostarostové, tajemník a ostatní zaměstnanci; v čele je starosta
- člení se na odbory a oddělení

TAJEMNÍK OBECNÍHO ÚŘADU

- v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností; ostatní obce mohou funkci zřídit
- je zaměstnancem obce
- kompetence:
 - zajišťuje výkon přenesené působnosti
 - plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele
 - stanoví platy zaměstnanců
 - vydává spisový řád, skartační plán a pracovní řád a další vnitřní směrnice, nevydává- li je rada obce
- za plnění úkolů svěřených obecnímu úřadu odpovídá starostovi

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

KRAJSKÝ ÚŘAD

- plní úkoly v samostatné působnosti uložené zastupitelstvem nebo radou, napomáhá činnosti výborů a komisí,
- vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí v působnosti jiného orgánu kraje:
 - přezkoumává rozhodnutí vydaná orgány obcí,
 - poskytuje odbornou a metodickou pomoc obcím, vykonává dozor nad přenesenou působností obcí,
 - organizuje kontroly výkonu přenesené působnosti obcí.
- tvoří jej ředitel a zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu,
- člení se na odbory a oddělení .

ŘEDITEL KRAJSKÉHO ÚŘADU

- za plnění úkolů svěřených krajskému úřadu odpovídá hejtmanovi,
- zastupuje jej zástupce ředitele – určuje ředitel po projednání s hejtmanem,
- kompetence - § 69
 - zúčastňuje se zasedání zastupitelstva a rady s hlasem poradním,
 - plní úkoly uložené mu zastupitelstvem, radou nebo hejtmanem,
 - zajišťuje výkon přenesené působnosti,
 - plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele vůči zaměstnancům kraje zařazeným do krajského úřadu; stanoví platy zaměstnanců; je nadřízeným zaměstnanců a kontroluje jejich činnost,
 - vydává zejména: organizační a pracovní řád, spisový řád a skartační řád krajského úřadu.

Plní další úkoly vyplývající ze speciálních právních předpisů:

- z volebních zákonů,
- ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě,
- ze zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů,
- ze zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNI OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

ZVLÁŠTNÍ ORGÁNY OBCE

Zvláštní orgán se zřizuje podle zákona (viz § 106 obecního zřízení)

- pro výkon přenesené působnosti,
- zřizuje ho starosta, který rovněž jmenuje a odvolává členy.

Příklady zvláštních orgánů obce:

- přestupková komise
- povodňová komise - § 79 odst. 1 vodního zákona – u ORP zřizuje **povinně** starosta (*v tomto případě vykonává státní správu pro celý správní obvod obce s rozšířenou působností*), u jiných obcí **může** zřídit rada obce (§ 78 odst. 1 zákona).

ZVLÁŠTNÍ ORGÁN KRAJE ZŘÍZENÝ PODLE ZÁKONA

- podle § 65 odst. 1 zákona o krajích - **hejtman zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány, pokud tak stanoví zvláštní zákon;**
- Výslovně se o tom, že se jedná o zvláštní orgán kraje nezmiňuje žádný právní předpis.
- V zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) – jsou uváděny:
 - **Bezpečnostní rada kraje** - je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace (*§ 24 odst. 1 krizového zákona*) – min. 2x ročně,
 - **Krizový štáb kraje** – hejtman kraje zřizuje k řešení krizových situací krizový štáb kraje jako svůj pracovní orgán (*§ 14 odst. 2 písm. b) krizového zákona*) – svoláván operativně.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

OBECNÍ POLICIE

- obce mohou zřizovat obecní policii,
- je orgánem obce,
- zřízení a činnost obecní policie upravuje zvláštní zákon – tj. zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů,
- zřizovat a rušit obecní policii je vyhrazeno zastupitelstvu obce, a to obecně závaznou vyhláškou,
- obecní policii řídí starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce; na návrh této osoby zastupitelstvo obce může pověřit plněním některých úkolů při řízení obecní policie určeného strážníka,
- obecní policie zejména zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce,
- obec nebo obce, které nezřídily obecní policii, mohou uzavřít s jinou obcí v témže kraji, která obecní policii zřídila, veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat úkoly stanovené tímto nebo zvláštním zákonem na území obce nebo obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvními stranami této smlouvy.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

VZÁJEMNÉ VZTAHY OBCÍ A KRAJE

- povinnosti obce vůči kraji:
 - ✓ zasílat neprodleně po vyhlášení nařízení obce,
 - ✓ poskytnout na požádání bezplatně informace pro výkon působnosti kraje,
 - ✓ svolat zastupitelstvo, požádá-li o to hejtman kraje,
 - ✓ udělit na zasedání zastupitelstva obce slovo zástupci kraje,
 - ✓ projednat s ředitelem krajského úřadu některé záležitosti (jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu, svěření výkonu přenesené působnosti komisi rady obce),
 - ✓ řídit se při výkonu přenesené působnosti návrhy opatření uloženými krajským úřadem v rámci kontroly výkonu přenesené působnosti.

- povinnosti kraje vůči obcím:
 - ✓ předem projednat s obcí návrhy na opatření dotýkající se působnosti obce (je-li to možné),
 - ✓ poskytnout bezplatně informace pro výkon působnosti obce,
 - ✓ poskytovat odbornou a metodickou pomoc,
 - ✓ kontrolovat (dozorovat) v zákonem stanovených mezích činnost orgánů obce.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

VZÁJEMNÉ VZTAHY OBCÍ A KRAJE

▪ Rozhodovací a schvalovací pravomoc krajského úřadu ve vztahu k obcím:

- ✓ na návrh obce rozhoduje o oddělení části obce,
- ✓ uděluje souhlas s uzavřením veřejnoprávních smluv obcemi:
 - podle zákona o obcích,
 - podle zákona o obecní policii,
 - podle správního řádu,
- ✓ rozhoduje o převodu přenesené působnosti z obce na pověřený obecní úřad v případě, že obec působnost neplní,
- ✓ zruší opatření orgánu obce v přenesené působnosti, je-li v rozporu se zákonem a obec na výzvu nezjedná jeho nápravu,
- ✓ přezkoumává rozhodnutí vydaná orgány obcí,
- ✓ ředitel krajského úřadu vydává souhlas se jmenováním a odvoláním tajemníka obecního úřadu,
- ✓ ředitel krajského úřadu v zákonem stanovených případech vyslovuje zánik mandátu člena zastupitelstva obce.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

ZÁKON č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Upravuje podmínky pro:

- poskytování podpory regionálnímu rozvoji a s tím související působnost ústředních správních úřadů, krajů a obcí,
- koordinaci a realizaci podpory hospodářské, sociální a územní soudržnosti,
- činnost **evropského seskupení pro územní spolupráci** v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské unie

Definuje pojem **REGION** = územní celek, vymezený územními obvody krajů a obcí, jehož rozvoj může být podporován podle tohoto zákona.

Vymezuje působnost krajů a obcí a při podpoře regionálního rozvoje.

Zřizuje **REGIONY SOUDRŽNOSTI**, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2. V území regionů soudržnosti zřizuje **regionální rady**, které jsou právníckými osobami a vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

ZÁKON č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Orgány Regionální rady jsou **výbor** Regionální rady (dále jen "výbor"), **předseda** Regionální rady (dále jen "předseda") a **úřad** Regionální rady (dále jen "úřad").

Členy **výboru** volí z řad svých členů zastupitelstva krajů, které tvoří region soudržnosti. Je-li region soudržnosti tvořen jedním krajem, má výbor 15 členů. Je-li region soudržnosti tvořen více kraji, je každý kraj ve výboru zastoupen 8 členy. Zastupitelstvo kraje může člena výboru odvolat.

Výbor volí a odvolává z řad svých členů **předsedu** a **místopředsedy**. V případě regionu soudržnosti tvořeného více kraji se počet místopředsedů stanoví tak, aby každý kraj měl ve výboru své zastoupení buď na místě předsedy, nebo místopředsedy. Předseda je statutárním orgánem Regionální rady a zastupuje ji navenek. Ze své činnosti je odpovědný výboru.

Úřad je výkonným orgánem Regionální rady, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu Regionálního operačního programu s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny výboru. V čele úřadu stojí **ředitel úřadu**.

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

ŘÍZENÍ OBCÍ A REGIONŮ – LEGISLATIVNÍ OPORA ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

ZÁKON č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Evropské seskupení pro územní spolupráci (ESÚS)

ESÚS umožňuje vznik seskupení regionálních a místních orgánů z různých členských států, aniž by předtím bylo třeba podepsat mezinárodní dohodu a ratifikovat ji národními parlamenty. Členské státy však musí dát svůj souhlas s účastí členů ze svého území.

Rozhodným právem pro výklad a uplatňování úmluvy je právo členského státu, v němž má dané ESÚS sídlo.

Členy seskupení mohou být:

- členské státy;
- regiony či obce;
- sdružení;
- jiné veřejnoprávní subjekty.

Děkuji za pozornost 😊